

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

מהן הוצאות גביה ישירות ומתי יחשבו כסבירות? – השאלות המנחות לבדיקה אם הוצאות גביה הוטלו כדין

עע"מ 6192/13 שרה אברהם נ' עיריית טבריה (26.2.2017)

במסגרת פסק דין מיום 26.2.2017, בעניין עע"מ 6192/13 שרה אברהם נ' עיריית טבריה דן בית המשפט העליון (מפי כב' הש' מלצר) בערעור על דחיית בקשה לאישור תובענה ייצוגית ביחס להוצאות גביה שהוטלו על התובעים בגין אי תשלום קנסות חניה.

באותו עניין, חויבו התובעים בתשלום הוצאות גביה בסכום העולה על סכום הקנס הריאלי (בתוספת הפרשי הצמדה וריבית). במסגרת בקשה לאישור תובענה ייצוגית טענו התובעים, שהרשות לא היתה רשאית לגבות באופן אוטומטי את סכומי ההוצאות המקסימליים הקבועים בתקנות המיסים (גביה) (קביעת הוצאות מירביות), תשע"א-2011 (להלן – **התקנות**), אלא שהיה עליה לגבות אך ורק הוצאות ישירות שהוציאה לצורך הגביה. עוד נטען שנקיטה באמצעי אכיפה שעלותם עולה על סכום החוב אינה סבירה ואינה מידתית ועל כן אינה כדין.

בית המשפט לעניינים מנהליים דחה את טענות התובעים בשלב מקדמי – ללא בירור שלה לגופה - שכן לשיטתו הוצאות הגביה שנדרשו היו סבירות, מאחר ולא חרגו מהסכומים המקסימליים שנקבעו בתקנות. בית המשפט העליון, בקבלו את הערעור, החזיר את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית לדיון בפני בית המשפט לעניינים מנהליים קמא, תוך שקבע כי **עצם העובדה שהוצאות הגביה אינן חורגות מהסכום המקסימלי אינו מספק ויש לבחון האם הגביה תואמת להוצאות הישירות שהוציאה הרשות, והאם נקטה הרשות סבירות ומידתיות בעת הגביה**. בית המשפט העליון קבע קווים מנחים כדלהלן:

- על הרשות מוטלת חובה לבחון את ההוצאות הישירות הנובעות בפועל מהליכי הגביה שהרשות מבקשת לנקוט בהן, על פי נתונים מבוררים.
- על הרשות לבחון את הסבירות והמידתיות ביחס להפעלתם של אמצעי הגביה שנקטו בפועל בנסיבות העניין (בין השאר ביחס לסכום החוב ולתכיפות נקיטת הפעולות).
- בית המשפט אף הבהיר, כי " **האמור לעיל נכון ביתר שאת כאשר לא הרשות עצמה מפעילה את שיקול הדעת ביחס לאמצעי האכיפה הננקטים, כי אם חברה חיצונית, שלא זו בלבד שלא עומדת לה "חזקת התקינות המנהלית" ככזו, אלא שמוסכם כי מטרתה העיקרית היא השאת רווחיה**."

בנסיבות האמורות החליט בית המשפט העליון, להשיב את הדיון בתביעה לבית המשפט המחוזי – על מנת שיבחן את העלויות שהוצגו על ידי הרשות לגופן וזאת בנוסף לבירור התקיימות יתר התנאים הנדרשים לשם אישור ניהול תובענה ייצוגית, כקבוע בחוק התובענות הייצוגיות.

בית המשפט אף התייחס לכך שיש לבחון האם כל ההוצאות שהוצגו על ידי הרשות (בדיעבד) לשם הצגת הצדקת סכום ההוצאות שנגבו – אכן מוצדקות ומהוות הוצאות ישירות כנדרש. כך לדוגמא הראה בית המשפט, כי "די בטענה לפיה אין לכלול בדרישת ההוצאות הישירות את שכרם של עובדי חברת הגביה כדי להראות כי לכאורה המשיבות גבו סכומים ביתר שלא כדין כיוון שהוצאותיהן הישירות אינן מגיעות לרף העליון הנקוב בתקנות". על אף האמור, בית המשפט אינו מכריע בשאלה האם שכר העובדים כלול בתוך ההוצאות הישירות - ומפנה לכך שהכרעה בעניין ממתינה לפסק דין בבימ"ש העליון בעניין אחר (עעמ 2748/15 מי אביבים 2010 בע"מ נ' עדי ליבוביץ).

בית המשפט

העליון קבע

שרשות אינה

רשאית לגבות

מחייבים הוצאות

גביה, באופן

אוטומטי בסכומים

המקסימליים

הקבועים בתקנות.

על הרשות לפרט

מה רכיבי ההוצאות

הישירות שהוציאה

לצורך הגביה ועליה

להפעיל שיקול

דעת בנקיטה

באמצעי גביה זה או

אחר, שכן עליו

להיות סביר

ומידתי בנסיבות

העניין